

”Förskolan ska motverka traditionella könsroller och könsroller. Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller.”

Lpfö 98, rev 2010

OLIKA

Handledning till

Kivi & Monsterhund

av författaren Jesper Lundqvist och illustratören Bettina Johansson

SYFTE

Att tillsammans med barnen samtala kring och reflektera över: identitet, valfrihet, empati, presenter och hundar.

FRÅGOR OM IDENTITET, VALFRIHET OCH EMPATI

1. Titta på hur Kivi ser ut. Alla kan ha alla färger på sina kläder, och alla kan ha på sig vilka kläder de vill. Varför tror du att Kivi vill ha just de kläderna? Vad är det som gör att människor tycker om olika kläder tror du?

2. I boken har Kivis släktingar både klänningar och byxor i många olika färger. I många länder har både kvinnor och män långa klänningar. Vad tycker du om att ha på dig för kläder? Tycker du om mjuka eller hårda kläder (till exempel mjukisbyxor eller jeans)? Vilka färger tycker du om? Varför har vi kläder?

3. I boken har Kivi samma kläder hela tiden. Har du olika kläder vid olika tillfällen? (När du är på förskolan eller hemma, leker eller är på kalas, om du är ute eller inne, om det är sommar eller vinter.) Hur känns det när du tycker att du är fin? Vem bestämmer vad du ska ha på dig? Vad är det som är bra och skönt med byxor? Vad är det som är bra och skönt med klänning och kjol?

4. I början av boken skriker Kivi. Tror du att hen är ledsen, arg eller sur? Hur kan en se om någon är arg? Ledsen? Sur?

Övning: Fundera tillsammans kring vilka olika känslor som finns. Låt barnen pröva att visa olika känslor med ansiktet och kroppen. Hur känns det? Och hur känns det att se någon annan som är arg/ledsen/sur/glad/busig?

5. När Kivi är arg och ledsen blir hen tröstad av sina släktingar. Vill du bli tröstad när du är ledsen? Hur då? Vilka saker kan en bli ledsen av? Hur kan en märka om någon annan blir ledsen? Har du tröstat någon som är ledsen? Vad hände då?

Övning: Fundera tillsammans kring vilka känslor som finns. Testa sedan att en och en visa en känsla utan att säga vilken det är medan de andra gissar. Prata om varför det är bra att kunna se vilken känsla någon annan har, och varför det är bra att kunna visa hur en känner sig.

6. Om du fick vara någon av karaktärerna i boken, vem skulle du då vilja vara? Vad är det som gör att du skulle vilja vara just den karaktären?

FRÅGOR OM PRESENTER OCH HUNDAR

1. Kivi skriker för att hen vill ha en hund. Om du vill ha något i present, vad brukar du göra då? När brukar en få presenter och när brukar en ge bort presenter?
2. I boken önskar sig Kivi en hund i födelsedagspresent. Varför tror du att hen vill ha en hund?
3. Innan Kivi hinner få en egen hund, får hen besök av Monsterhund. Var kommer Monsterhund ifrån tror du? Hur skiljer sig Monsterhund från andra hundar?
4. I boken vill Kivi inte ha en hund efter Monsterhund. Varför är det så tror du? Skulle du vilja ha Monsterhund?

OM FÄRGER OCH KÖN

I den här boken har personerna inte fått könskodade kläder, vilket breddar normen och tolkningsmöjligheterna. Kivi själv har kläder som är till för bekvämlighet och aktivitet; kläder som gör det möjligt att kunna vara äventyrlig och samtidigt redo för mys. I barnböcker används färger ofta som könsmarkörer. Färgerna rosa och blått blev symboler för att separera flickor och pojkar för mindre än hundra år sedan, innan dess var färgernas symbolik annorlunda. Färgen rosa skulle små pojkar ha på sig och färgen blå skulle användas för flickor. Först på 1940-talet förändrades det så att rosa nu tolkas som en färg för flickor och blått för pojkar. Bebisar kläddes innan dess i vitt, oavsett kön. Idag kan en i butiker se på färg, motiv, form, storlek och material om kläder är tänkta till en flicka eller en pojke. Trots att flickor och pojkar generellt har samma behov av både närhet och fysisk aktivitet, och kroppsligen utvecklas likartat fram till tonåren, så separeras de med olika avdelningar i klädbutiker, och detsamma gäller i leksaksbutiker.

OM KÖN OCH IDENTIFIKATION

Böcker är en källa till inspiration och väcker både fantasi och tankar. En roll som boken har är att erbjuda identifikation, eller som Svenska Barnboksakademien uttrycker det: "Boken hjälper oss att förstå oss själva. Det stärker vår självkänsla att upptäcka att det finns andra som tänker och känner som vi." Då kön är en så relevant aspekt i vårt samhälle blir det en stark identifikationsfaktor. Men eftersom Kivi inte har en uttalad könsidentitet kan alla barn som vill relatera till Kivi göra det; alla kan "vara" Kivi. Det könsneutrala pronomenet hen ger fler barn möjlighet att identifiera sig med det viljestarka och känslösa barnet i boken.

OM HEN

Hen har funnits sedan 60-talet, men *Kivi & Monsterhund* är den första skönlitterära barnboken som använder hen istället för hon eller han. I och med debatten som följde på detta har hen nu etablerat sig som ett ord både i skrift och tal, samt tagit plats i Svenska Akademiens ordlista. Hen kan användas när en inte vet könet på en person eller det inte är relevant, som i Kivi. Det finns också de som vill kallas hen, antingen för att de inte känner sig som antingen eller (icke-binära), eller för att de är trötta på uppdelningen och föreställningarna kring hon och han. Barn lär sig ständigt nya ord, som "hon" eller "han". De flesta små barn tar i början fel på personligt pronomen. Att börja lära ut hen, tillsammans med hon och han, kan mycket väl vara en större utmaning för oss vuxna än för barn.

Om ordet "hen" tas upp av barnen kan följande frågor diskuteras: Varför tror du att Kivi kallas hen? Vad tycker du om ordet hen? Tycker du att det spelar någon roll om Kivi är en flicka eller en pojke, ingetdera eller både och? Hur använder du ordet hen? Vill du kallas hen, hon eller han?

Ordet hen kan ni prata om ifall barnet du läser för ställer frågor om det.

